

Vergadering van de ad hoc Statencommissie Omgevingsvisie d.d. 3 september 2018

Aanwezig:

Voorzitter: mw. mr. ir. A.A. Ens

Lid van GS: mw. drs. M.W.J. Maasdam

-

Commissieleden:

mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. drs. A.J. Dekker (D66), mw. J.J. van Doesburgh (VVD), dhr. drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. drs. E. Kotkamp (GroenLinks), dhr. ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. M.G. Noordenbos (SP) en dhr. A.J. Schaddelee (ChristenUnie);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunctgriffier) en mw. M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Ens, opent de vergadering met een woord van welkom. Zij memoreert dat de commissie dit nieuwe seizoen start met een nieuwe voorzitter.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.3 Mededelingen

De heer Van Muilekom vraagt hoe de commissieleden staan tegenover een overleg tussen provincie en gemeenten. Zijn fractie wordt regelmatig benaderd door gemeenten met de vraag hoeveel ruimte zij van de provincie krijgen bij het opstellen van de eigen omgevingsvisie. Het zou goed zijn om de eventuele spanningen die dit geeft te bespreken in de ad hoc commissie.

Het lijkt mevrouw Kotkamp een goed idee om de inspraak of discussie breder te trekken. Wel zou het discussiepunt dan helder moeten zijn, waarschijnlijk betreft dit zaken als kernrandzones en binnenstedelijke ontwikkeling.

De heer Van Muilekom licht toe dat het vaak ontwikkelingen betreft waar gemeenten de komende tien tot twintig jaar mee bezig zijn.

Mevrouw Van Doesburgh verwijst naar de memo met een weergave van de inbreng van de commissieleden tijdens de bijeenkomst van 25 juni en pleit ervoor om vooral op deze weg door te gaan. Een inspreker zal afleiden van de kern van de zaak. Zij geeft er de voorkeur aan om als het Koersdocument er ligt, te spreken met partijen die input willen geven. Dan kan worden nagegaan of hetgeen vastgelegd is ook juist is. Er hoeft niet naar nog meer informatie gezocht te worden.

Mevrouw Koelewijn sluit zich aan bij de vorige spreker. Een dergelijke inbreng is meer gericht op de PRS/PRV en niet zozeer op de Omgevingsvisie.

De heer De Heer sluit zich aan bij de PvdA-fractie. Het onderwerp zou moeten zijn: hoe verhouden de gemeentelijke visies zich tot de provinciale Omgevingsvisie. Gemeenten in Eemland hebben een gezamenlijke gewestelijke visie ontwikkeld en zouden die graag toelichten bij de provincie zodat kan worden nagegaan waar het schuurt. De vraag is hoe de visies van de provincie, gemeenten en waterschappen in elkaar worden gevoegd.

Mevrouw Dekker sluit zich aan bij de heer De Heer.

Mevrouw Noordenbos sluit zich aan bij de heer De Heer maar zou het waterschap ook vertegenwoordigd willen zien.

Mevrouw Broere sluit zich aan bij de heer De Heer. Wethouder Duindam van Oudewater heeft inmiddels met alle fracties contact opgenomen. Zij stelt voor om de wethouder in de volgende vergadering uit te nodigen.

De voorzitter concludeert dat een meerderheid van de commissieleden voorstander is van het uitnodigen van afgevaardigden van gemeenten voor een bijeenkomst waarin de verschillende visies naast elkaar worden gelegd. Dit hoeft niet op korte termijn te gebeuren, wellicht kan dit eind 2018.

De heer Van Muilekom pleit ervoor om dit te doen voor het Koersdocument in de Staten behandeld wordt. Het is goed om te weten waar zaken knellen en waar zaken op elkaar aansluiten. In reactie hierop oppert de voorzitter dat dit dan in het najaar van 2018 zou moeten plaatsvinden.

Mevrouw Noordenbos stelt voor om afgevaardigden van gemeenten en waterschappen het voorliggende Koersdocument te laten lezen en hen te laten reageren hierop.

De voorzitter stelt voor om het voorstel van de PvdA om een aantal mensen uit te nodigen als uitgangspunt te nemen met daarbij het voorstel van de ChristenUnie, namelijk dat zij iets van hun eigen visie meenemen en die naast die van de provincie leggen.

Mevrouw Kotkamp meent dat het concept Koersdocument procedureel/technisch van aard is. Dat is nog geen visie. In reactie op mevrouw Koelewijn vult zij aan dat PRS/PRV onderdeel zullen uitmaken van de Omgevingsvisie. Wellicht kunnen nieuwe visies (nieuwe of net vastgestelde visies als de Landbouwvisie, Herijking PRS/PRV en Bodemdaling) naast waar gemeenten mee bezig zijn worden gelegd. Het is interessant als gemeenten laten weten waar het knelt, dan kan er iets mee gedaan worden in de bouwstenen voor de uiteindelijke Omgevingsvisie.

Gedeputeerde Maasdam benadrukt dat er twee documenten komen. In het Koersdocument worden richtinggevendende uitspraken gedaan over de omgevingswaarden. De volgende bijeenkomst zou een logisch moment voor vragen hierover. En er is de Omgevingsvisie, waar een verordening bij hoort. Daarbij koerst men naar 2020.

Ook GS betrekken gemeenten en waterschappen bij het proces naar Koersdocument en Omgevingsvisie. In september zal er weer een bijeenkomst zijn.

De heer Van Muilekom benadrukt dat het doel is om PS op de hoogte te houden. Er zijn soms spanningen tussen de wensen van gemeenten en provincie. Het Koersdocument is nog te weinig inhoudelijk, er moet eerst iets liggen waar men een andere visie naast kan leggen.

De voorzitter zegt toe dat er een voorstel zal komen over het moment van en de vorm van een bijeenkomst met gemeenten en waterschappen.

1.4 Verslag ad hoc commissie Omgevingsvisie d.d. 25 juni 2018

Het verslag van deze vergadering wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.5 Rondvraag

Mevrouw Van Doesburgh las in de stukken voor de BEM-vergadering van 10 september dat er een harmonisatie gaat plaatsvinden tussen vier provincies omtrent de tekst over de aanpassing van het UNESCO-nominatiedossier met het oog op de uitbreiding van de Stelling van Amsterdam met de

Nieuwe Hollandse Waterlinie. Er is dus een stuk tekst voor de Omgevingsvisie, opgesteld in overleg met verschillende provincies. Zij vraagt of de tekst is in te zien, hoe die tot stand is gekomen en of er meer tekst is van provincies in de Omgevingsvisie waarover al een besluit genomen is. Gedeputeerde Maasdam laat weten dat er geen verdere teksten zijn. Wel is in Utrecht een discussie geweest over het Perspectief Groene Hart, toen is door de Staten uitgesproken dat daar naar harmonisatie gestreefd zal worden. Er zijn nog geen teksten, maar hierover is dus wel iets verwoord. Er zijn nog geen teksten voor de uitbreiding met de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de provincies zijn hier wel mee bezig. Om te komen tot een Werelderfgoedstatus is een lang proces nodig waar veel partijen bij betrokken zijn. Het Rijk is hier *in the lead*. Besluitvorming hierover zal plaatsvinden in de zomer van 2020. Zodra de tekst er is en akkoord is bevonden door de colleges van de vier betreffende provincies, zal hij naar de Staten gezonden worden. Mocht de tekst pas na de komst van de Omgevingsvisie gereed zijn, dan wordt hij meegenomen in een herzieningsronde. Dit punt zal aan de orde komen in de RGW-vergadering van de volgende week.

De heer De Heer wijst erop dat dit onderwerp zowel cultuur (BEM) als ruimtelijke ordening (RGW) betreft. Het is ingewikkeld om dit op de goede momenten te bespreken. Het zou interessant zijn om in een memo te kunnen lezen hoe groot de verschillen tussen de provincies zijn en hoe moeilijk het is om het beleid van een aantal provincies te harmoniëren met het oog op de Omgevingsvisie. Dit zou een soort pilot kunnen zijn die in de commissie BEM besproken kan worden.

1.6 Termijnagenda

Er zijn geen bijzonderheden.

1.7 Evaluatie vergaderproces

De voorzitter stelt voor om bij de bespreking van dit punt te focussen op de zes verbeterpunten.

Mevrouw Koelewijn wordt met name geïntrigeerd door punt 4, het kijken naar overheden die verder zijn. Er is op internet veel terug te vinden over de Omgevingswet, maar er zijn ook onderwerpen waarbij de ad hoc commissie meer meegenomen zou kunnen worden.

De heer Schaddelee vindt het een helder stuk. Het is goed dat er andere werkvormen waren, het is ook goed dat nu de focus ligt op de inhoud.

Hij is benieuwd naar hoe gemeenten en burgers worden betrokken bij dit proces.

Op het moment dat het stuk wordt vertaald naar concrete locaties en verzoeken, is het de uitdaging om het gebied in te gaan en te horen wat daar leeft.

De heer Van Muilekom vindt punt 5, het contact leggen met gemeenten, een goed voorstel.

Hij was blij met het concept Koersdocument, dit geeft aan waar men naar toe wil.

In punt 2 wordt de grotere focus op de inhoud genoemd, hij ondersteunt dit en ziet onderhand uit naar het horen van de dilemma's en spanningen die er zijn.

Mevrouw Kotkamp vraagt hoe de focus op de inhoud zich verhoudt tot de afspraak dat binnen de ad hoc commissie niet over inhoud wordt gesproken. Daarmee wordt het geheel minder helder.

Volgens de heer Schaddelee wordt dit voor de toekomst een steeds grotere uitdaging. Omdat het beleidsneutraal moet, wordt alleen over het proces en niet over de inhoud gesproken. In ontmoetingen met andere partijen blijkt dat die meteen over de inhoud beginnen, het belang van integraliteit wordt dan benadrukt. Wellicht is wat nu besproken wordt, straks achterhaald. Hij voorspelt dat er een kantelmoment gaat komen.

De voorzitter concludeert dat de commissieleden in de voorstellen tot verbetering met name de punten 'concreter, meer op de inhoud, naar buiten toe gaan' herkennen. Hiermee kan in het verdere vergaderproces rekening worden gehouden.

1.8 Oefenen met werken onder de Omgevingswet

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Hoefsloot en mevrouw Paris van het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving (IFL). Aan de hand van een presentatie over experimenten in het dagelijks werk geven zij een toelichting op dit onderwerp.

Zij besluiten de presentatie met een vraag: *wat verwachten de commissieleden (in het kader van het creëren van voorwaarden om de maatschappelijke opgaven een impuls te geven) dat er verandert met de komst van de Omgevingswet ten opzichte van de huidige situatie? Verandert er niets, een beetje of veel?*

De voorzitter geeft de commissieleden de gelegenheid om vragen te stellen.

De heer Van Muilekom memoreert dat de provincie al langer gebiedsgericht werkt.

Hij informeert of er, naast over competenties en werkwijzen, wordt nagedacht over hoe de provincie georganiseerd zou moeten zijn, of er niet gebiedsgedeputeerden zouden moeten komen die integraal verantwoordelijk zijn voor een gebied.

Mevrouw Hoefsloot antwoordt dat zij daar niet over gaan. Het is goed om erover na te denken, maar met de vraag in het achterhoofd hoe de organisatie het gebiedsgerichte en opgavengerichte werken goed en actueel vorm kan blijven geven. Dit gebeurt momenteel ook. Projectleiders op allerlei terreinen werken samen en denken hierover na. Het antwoord op de vraag is context-afhankelijk.

In de presentatie kwam naar voren dat onduidelijk is waar men over twee jaar staat, bijvoorbeeld op digitaal gebied. Mevrouw Broere wijst erop dat de provincie een Omgevingsvisie vast wil tot 2050. Dit staat haaks op elkaar.

Mevrouw Hoefsloot hoopt dat men zich dit de komende 50 jaar blijft realiseren. Het heeft te maken met het lef om een droom, een ambitie te hebben die over. Die kan over tien jaar veranderd zijn.

Mevrouw Broere stelt dat men reëel bezig moet zijn en niet op dromen moet varen.

Mevrouw Dekker vraagt om een concreet voorbeeld van wat via de nieuwe werkwijze tot stand is gebracht en waarin dit heeft geresulteerd.

Mevrouw Hoefsloot verwijst naar de voortgangsbrief van de IFL die PS in het voorjaar van 2018 hebben ontvangen en waarin alle voorbeelden zijn opgenomen. Een voorbeeld is de overbelasting van station Utrecht Centraal. Uit een studentenonderzoek naar de vraag wat hieraan gedaan kan worden, kwam het advies om naar satellietstations te kijken, bijvoorbeeld naar het multimodale knooppunt Bunnik. Van de reizigers die naar de Uithof gaan, reist 8% hierlangs. Als een groep mensen bereid is om van station Bunnik naar de Uithof te fietsen, wat 10 minuten kost, scheelt dat een reistijd van 40 minuten met het openbaar vervoer en het scheelt in overbelasting van station Utrecht Centraal.

Op de vraag van mevrouw Dekker of dit niet op een andere manier tot stand zou zijn gekomen, antwoordt mevrouw Paris dat de nieuwe denk- en werkwijze deels overeenkomt met wat op dit moment wordt gedaan. De maatschappelijke opgave bij multimodale knooppuntontwikkeling is het organiseren van een beter netwerk over het spoor. Wellicht kan station Bunnik daar een rol in spelen. In het experiment dat volgde is overlegd met alle partijen over de vraag welke oplossingen er zijn om het gebied aantrekkelijker te maken. Partijen, niet de gemeente of de provincie, kwamen met praktische oplossingen en namen het initiatief om gezamenlijk een bank en toilet te plaatsen. Er kunnen dus praktische en innovatieve oplossingen komen als gemeente en provincie zich even afzijdig houden. De rol van de provincie verandert, er wordt een stap teruggezet waarna gezamenlijk wordt bekeken hoe de oplossing uitgevoerd kan worden en bij welk beleid dat aansluit.

Een van de voordelen van de Omgevingswet is dat meer integraal gewerkt wordt. Zojuist sprak men over 'lerend bestuur', de heer Schaddelee wijst erop dat een lerend bestuur open moet staan voor nieuwe ontwikkelingen en vraagt zich af hoe zich dit verhoudt tot de beleidsneutrale invulling. Mevrouw Hoefsloot erkent dat het daarmee op gespannen voet staat.

Mevrouw Koelewijn verwijst naar punt 2 uit de presentatie, het structureel kunnen experimenteren van de overheid. Zij vraagt hoe geborgd wordt dat een experimenterende provincie risico's tijdig herkent en adresseert.

Mevrouw Hoefsloot meent dat dit lastig blijft. Van cruciaal belang zijn openheid en transparantie in dialoog. Als men de risico's niet ziet aankomen, kan men dit alleen maar erkennen.

Bij het experimenteren kan men ook een richting opgaan die op een dood spoor uitkomt. Mevrouw Noordenbos vraagt of de oplossing van een probleem duurder kan worden of meer administratieve lasten met zich mee kan brengen dan wanneer volgens de regels wordt gewerkt.

Volgens mevrouw Hoefsloot is dit soms wel en soms niet het geval. In de presentatie komt het pleidooi naar voren dat de regels niet meer in alle opgaven de logische weg zijn bij het zoeken naar oplossingen. Daar waar vertraging wordt opgelopen en alle partijen voelen dat het wrikt, gaat men iets anders proberen. Zo is het Innovatieprogramma ook opgesteld. De conclusie dat de oude manier niet de oplossing biedt, is al getrokken voordat men gaat experimenteren. Sommige fases duren inderdaad langer dan men gewend was. In het voorbeeld vroeg Bunnik wat haar belang was bij het worden van een overstapstation naar de Uithof. Hierover is het alliantiegesprek gestart met Bunnik, partijen op de Uithof, station Utrecht Centraal en ProRail, waar mooie openingen uit voortkomen.

Gedeputeerde Maasdam meent dat de gestelde vragen meer dilemma's zijn dan vragen op ambtelijk gebied. Er zijn al discussies geweest over de basisuitspraak dat men beleidsneutraal overgaat. De presentatie ging over hoe geëxperimenteerd kan worden en wat ervan geleerd kan worden. Het is aan GS en PS om dit in toekomstige discussies voor ogen te houden en antwoorden te formuleren op de vraag wat integraal werken met zich meebrengt. De gedeputeerde verzoekt de commissieleden om het document met de ervaringen te lezen, het is een interactief stuk. Er zullen nog spanningsvelden genoeg komen.

Mevrouw Van Doesburgh meent in de presentatie de wens te horen dat de provincie meer leiderschap neemt om alle partijen en complexe problemen bij elkaar te brengen.

Mevrouw Hoefsloot zou graag de vormen van leiderschap die het IFO biedt delen met de Staten. De belangrijkste rol voor de provincie wordt steeds meer die van matchmaker, bijvoorbeeld op het gebied van vrijkomende agrarische bebouwing - de provincie heeft immers geen grondpositie.

De voorzitter bedankt mevrouw Hoefsloot en mevrouw Paris voor de presentatie en het beantwoorden van de vragen.

1.9 1^e Versie concept Koersdocument

De voorzitter licht toe dat GS de uitkomsten van het gesprek over het eerste concept Koersdocument meenemen in het vervolgtraject. Mevrouw Kuijsters, concernmanager, en mevrouw Raijmakers, projectleider Omgevingsvisie, zijn bij het gesprek aanwezig.

Mevrouw Kuijsters krijgt graag input en denkrichting mee van de commissieleden waarmee de inhoud van het document verrijkt kan worden. Er wordt nog niet gesproken over het wegen van elementen. De eerste van de vragen in de memo is de volgende: *'De Horizon bevat wat is opgehaald uit de gesprekken die we met de maatschappij hebben gevoerd. Herkent u de opgaven die dit oplevert? Welke kansen en risico's ziet u in deze opgaven?'*

De heer Van Muilekom vond de bijeenkomst indertijd verwarrend en vraagt zich af of het concept Koersdocument het verhaal is van de provincie of van de participanten.

De opgaven en de informatie in het stuk zijn herkenbaar.

Het vraagstuk van de groei van Utrecht en het accommoderen hiervan is voor hem het meest wezenlijk: moet de groei een bepaalde kant uit gestuurd worden of wil men misschien niet groeien? Mevrouw Noordenbos vindt de wensen die in het concept Koersdocument staan vermeld logisch als men in Utrecht woont. Volgens haar kwam de opgave van groei niet uit de groep participanten. De heer De Heer meent dat op allerlei sessies ook de groei ter sprake is gekomen, er is door participanten gewaarschuwd voor de nadelen van groei.

Mevrouw Noordenbos is het hiermee eens. De opgave 'Utrecht moet groeien' komt niet zozeer van de huidige inwoners, zij vragen wel om er op een goede manier mee om te gaan. Zij ziet een verschil tussen wat de participanten hebben aangegeven en wat er als andere opgave bij kwam.

Mevrouw Koelewijn memoreert de bijeenkomst met de VNG begin 2018 over het thema veiligheid in het ontwikkelen. Er is zojuist gesproken over flexibiliteit in relatie tot extreme weersomstandigheden. Het thema veiligheid zou nadrukkelijker meegenomen kunnen worden.

Mevrouw Van Doesburgh meldt dat de VVD Horizon Utrecht 2050 gaat bespreken op een fractiedag en dan bepaalt wat de fractie belangrijk vindt en hoe dat bereikt kan worden. Zij wil deze politieke invulling meegeven.

In reactie op de SP en VVD benadrukt gedeputeerde Maasdam dat de Horizon is bestemd voor de provincie, het is niet van de provincie. Het is een eerste verkenning. Er moeten keuzes gemaakt worden. Er moet gekeken worden naar wat de waardes zijn die in het Koersdocument opgenomen moeten worden. Voordat het college zich hierover buigt, hoort het graag wat de commissieleden ervan vinden, zonder dat er eerst fractieoverleg is. Dat is de vraag die hier voorgelegd wordt. Mevrouw Van Doesburgh vindt de vraag hoe dit bereikt wordt essentieel. Op de fractiedag komt een lid van de Omgevingscommissie een toelichting geven op beslissingen die genomen moeten worden. Elke fractie zou hiervoor de tijd moeten nemen. Dan wordt het pas echt interessant.

Volgens mevrouw Kotkamp is dit inderdaad de hamvraag. Het gaat om de keuzes die gemaakt worden. De ruimte is te karig en te duur. De keuze van haar fractie is een logische. Er is echter afgesproken dat in de ad hoc commissie nog niet het inhoudelijke debat gevoerd wordt.

Als vervanger van een collega commissielid is mevrouw Dekker niet voorbereid op een inhoudelijke discussie. Zij heeft zich voorbereid op het concept Koersdocument.

Haar eerste reactie op Horizon Utrecht 2050 is dat er in beleidsstukken die besproken worden in de commissies (bijvoorbeeld de Landbouwvisie) opgaven staan die in de Omgevingsvisie opgenomen zouden moeten worden. Zij ziet daarin meer haar referentiekader dan in Horizon Utrecht 2050. De discussie over de maatschappelijke opgaven zou breder gevoerd moeten worden en in de eigen fracties voorbereid moeten worden.

De voorzitter wijst erop dat er ook vragen over het Koersdocument in de memo staan.

De heer De Heer noemt twee opgaven die opgepakt moeten worden: de transitie van de landbouw (gezond voedsel en biodiversiteit) en de energietransitie (met daarbij het stoppen van de bodemdaling). Als deze opgaven goed en integraal (en niet beleidsneutraal) worden opgepakt, heeft men bijna alle uitdagingen te pakken.

Mevrouw Noordenbos benadrukt dat de opgehaalde informatie een rol moet blijven spelen en niet op een plank terecht mag komen.

Volgens gedeputeerde Maasdam spreekt dit vanzelf. Eerder is in een document vastgelegd wanneer de Staten van mening zijn dat participatie oplevert wat het moet opleveren: men moet zich herkennen en de kwaliteit van besluitvorming moet verbeteren. Die constatering moet ook hier worden gemaakt. Het is geen consumentisme, uiteindelijk worden in de Staten de politieke afwegingen gemaakt waarbij hetgeen werd ingebracht, wordt meegewogen.

Mevrouw Kotkamp meent dat dan in de participatie ook die keuzes moeten worden meegenomen. Zolang mensen vrijelijk mogen zeggen wat zij belangrijk vinden zonder dat er bepaalde afwegingen in zitten, is dit voor haar moeilijk om te wegen en de voorkeuren recht te doen. Zij zou participanten dilemma's voor willen leggen en hen prioriteiten willen laten stellen.

Als het goed gebeurt, moet het inderdaad integraal gedaan worden, de heer De Heer gaf dit aan. Maar zelfs dan kan men niet én natuur behouden én 100 woningen neerzetten.

Mevrouw Broere benadrukt dat slechts 0,2% van de inwoners van Utrecht zich heeft laten horen. De politieke partijen kennen hun achterban en houden daar rekening mee. Zij wil niet varen op de 0,2%. In reactie op de opmerking van mevrouw Noordenbos merkt zij op dat er beter nagedacht moet worden over de vraag of Utrecht wel wil groeien. De provincie moet denken aan de huidige inwoners. Groei is niet per se noodzakelijk, het is van belang dat de provincie bewoonbaar en prettig blijft.

Mevrouw Van Doesburgh merkt op dat het wegen van de participatie in feite gebeurt op het moment dat de Horizon Utrecht 2050 wordt geïntegreerd in het verkiezingsprogramma. De hele provincie mag zich vervolgens uitspreken tijdens de verkiezingen.

Mevrouw Kotkamp is het hier niet mee eens. Het geeft wel het spanningsveld aan tussen representatieve democratie en een soort directe democratie die in dit traject gevolgd wordt. Zij is het eens met mevrouw Broere, ook haar fractie meent dat goed moet worden nagedacht over welke keuzes rond de groei worden gemaakt. De groei heeft een enorme prijs, een keuze uit een participatietraject hoeft daarom niet gefaciliteerd te worden.

Mevrouw Broere raadt het artikel 'Kan Nederland 24 miljoen inwoners aan?' van Jan Latten aan.

Mevrouw Kuijsters merkt op dat er gespreksonderwerpen en input geleverd zijn. Wat nu voorligt is een eerste ambtelijk deelconcept. Hierover wordt nog met anderen gesproken, zo komt er nog een bijeenkomst met wethouders en heemraden.

Zij vraagt of de commissieleden iets mee willen geven voor de inhoudelijke uitwerking.

Mevrouw Koelewijn noemde het onderwerp veiligheid. Dit betreft niet alleen veiligheid op straat, maar ook de vraag waar bepaalde functies wel of niet geplaatst kunnen worden. Het zijn vragen die met externe veiligheid van doen hebben, bijvoorbeeld overstromingsgevaar.

Mevrouw Kotkamp wijst erop dat een van de sturingsprincipes is maatwerk voor diversiteit en flexibiliteit. Maar bij de uitvoeringsparagraaf staat dat de provincie voorspelbaarheid belangrijk vindt. Ook wil de provincie een betrouwbare overheid zijn en als de ene inwoner iets wil waar een andere inwoner het niet mee eens is, moet het democratische proces op orde zijn. Dit geeft een spanningsveld. Zij zou graag een concretere uitwerking zien van hoe dit zich tot elkaar verhoudt.

Er wordt veel bij gemeenten neergelegd en zij maakt zich zorgen over of gemeenten dit aankunnen, mede gezien de ervaringen met de transitie binnen het Sociaal Domein. Gemeenten moeten worden uitgerust om de taken op te kunnen pakken. De vraag is hoe de provincie gemeenten zo goed mogelijk kan ondersteunen bij deze transitie in tijd, geld en inhoudelijke kennis.

Dit onderwerp moet volgens mevrouw Dekker in het gesprek met gemeenten aan de orde komen.

De heer Van Muilekom sluit zich hierbij aan. Daarbij heeft hij wel de vraag waar de provincie zelf op de langere termijn naar toe wil. Het belang van gemeenten is soms niet het belang van een regio. Dit moet dus goed afgestemd worden met de gemeenten. Als er een hoger belang bestaat in de regio of de provincie, moet de provincie iets durven doordrukken.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat helder in het document staat verwoord wanneer de provincie een verantwoordelijkheid heeft, welke taken daarbij horen en het eventuele instrumentarium daarvoor.

De heer De Heer vindt dat er veel mooie woorden staan over de sturingsfilosofie. Hier moest hij aan denken toen vanmorgen werd gesproken over de Menukaart van Gelderland, een voorbeeld van de sturingsfilosofie die in de Landbouwvisie afgewezen wordt. De provincie stelt duidelijke regels over welke kant zij op wil, wat wel eens haaks staat op de sturingsfilosofie. Dat spanningsveld herkent hij in de Menukaart. Misschien kan in kaart gebracht worden of de sturingsfilosofie gevolgd moet worden of moet worden vrijgelaten, of de partners aan het werk gezet moeten worden of dat er regels gesteld worden om het doel van de provincie te bereiken.

Gedeputeerde Maasdam vindt dit een mooie oproep die aansluit bij de experimenten die worden gedaan in het kader van het IFL-programma.

Over de Menukaart FoodValley is door GS altijd gezegd dat de werkwijze fantastisch is, maar dat in de PRV van Utrecht andere eisen geformuleerd staan dan in de regelgeving in Gelderland. In Utrecht heeft men en/en/eisen om tot uitbreiding te kunnen komen van bouwoppervlaktes.

De sturingsfilosofie is een andere discussie en moet in commissie of Staten gevoerd worden.

Mevrouw Noordenbos vindt het stuk moeilijk leesbaar.

Zij vraagt welke motivatie gevraagd wordt om af te kunnen wijken van een regel en wie de motivatie vaststelt. Ook informeert zij naar de precedentwerking hierbij.

Mevrouw Van Doesburgh stelt twee vragen over zaken die opgenomen zouden kunnen worden in het gedeelte over de sturingsprincipes. De rol van de provincie wordt zoekend en verbindend genoemd naar mensen met initiatieven. Heeft de provincie ook een actieve rol voor de instanties die belanghebbend zijn maar niet met initiatieven komen, niet bewegen? Zou de provincie naar deze partners op zoek moeten gaan? The National Trust in Engeland geeft mensen en instanties het recht om binnen twee maanden met een heel nieuw plan te komen dat niets te maken heeft met het plan dat er ligt, alleen omdat zij betrokkene zijn. Iets dergelijks zou de provincie op kunnen nemen.

Zou er in de sturingsprincipes niet opgenomen moeten worden dat de provincie kritischer wordt naar wat het Rijk zoal opdraagt aan de provincie ten aanzien van de Omgevingswet?

Gedeputeerde Maasdam vindt dit een boeiende suggestie. Bij het opgavengericht werken zou de provincie een rol kunnen pakken in het creëren van beweging.

Mevrouw Dekker vroeg zich in eerste instantie af of de provincie kan staan voor de doelen die zij heeft. Maar met name in het afwegingskader staan concrete handvatten: het provinciaal belang staat voorop in de Omgevingsvisie, het provinciaal belang is met name het belang dat niet door gemeenten of waterschappen behartigd kan worden, iets dat grensoverschrijdend is of tegenstrijdige belangen heeft. Zij vindt het van belang dat doelen die in de Landbouwvisie opgenomen zijn een plaats krijgen in de Omgevingsvisie.

Mevrouw Kuijsters vraagt of de commissieleden kunnen instemmen met het deelconcept als basis voor de Omgevingsvisie (vraag 7).

De heer Schaddelee wijst erop dat het beleidsneutrale aspect enkele malen is aangekaart. PS lopen hier tegenaan, zeker omdat bij de uitgangspunten wordt benoemd dat beleidsneutraal gewerkt wordt, tenzij men onderweg iets anders tegenkomt of dat het bij de kaderstelling gaat knellen.

Spreker vraagt wat de kaderstelling is die nog vastgesteld moet worden. Dit kan voor zijn fractie een punt van discussie worden. Er volgt een nieuw concept. Het onderwerp beleidsneutraliteit zou een keer geagendeerd kunnen worden. GS zouden dan argumenten voor en tegen kunnen aandragen.

Gedeputeerde Maasdam stelt dat verschillende keren over beleidsneutraliteit is gediscussieerd. In PS is een stuk vastgesteld met een beschrijving van wat beleidsneutraal is. Zij is er geen voorstander van dat GS met argumenten komen. De discussie zal ongetwijfeld gevoerd gaan worden.

In het kader van de Omgevingsvisie en de presentatie over experimenten en flexibiliteit meent mevrouw Kotkamp dat na een jaar van discussie het voortschrijdende inzicht is gekomen dat de keuze voor beleidsneutraliteit niet een logische was. Zij zou de discussie opnieuw willen voeren.

Mevrouw Dekker wijst erop dat het voorliggende concept slechts een onderdeel behelst. De richtinggevende uitspraken moeten nog komen, het huidige beleid moet nog worden ingepast en zo nodig bijgeschaafd. De vraag van mevrouw Kuysters vindt zij daarom wat onduidelijk.

Mevrouw Raijmaekers licht toe wat met vraag 7 wordt bedoeld. In het stuk zijn onderwerpen opgenomen als sturingsfilosofie, afwegingskader, digitaal werken, planMER, uitvoeringsparagraaf en een gedeelte over programma's. Het is een procedureel kader voor de Omgevingsvisie op basis waarvan het inhoudelijke deel van de Omgevingsvisie wordt opgesteld. De vraag is of men instemt met deze aanpak.

Mevrouw Dekker antwoordt bevestigend.

De voorzitter deelt mee dat in de volgende commissievergadering collega-Statenleden worden uitgenodigd om vanuit hun vakcommissie een inbreng te leveren, voor zover de woordvoerders dat nodig vinden. Dan zal een bredere inhoudelijke discussie ontstaan.

De heer Van Muilekom vindt de opzet van het concept prima. Hij vraagt of de gemeenten onderdeel uitmaken van de verdere uitwerking van het proces.

Gedeputeerde Maasdam zegt toe dat daarnaar gekeken wordt. Zij wijst erop dat vraag 7 is bedoeld als een vraag naar een eerste blik op het eerste concept. Zij merkt dat de commissieleden instemmend knikken.

In de volgende vergadering zal er een echte discussie gevoerd gaan worden over de inhoud.

Er staat beschreven dat de provincie zaken gaat loslaten, maar er staat ook dat er rollen zijn die de provincie kan oppakken. Mevrouw Noordenbos meent dat het goed is om dit tegen elkaar af te zetten, de provincie kan bepaalde dingen gaan doen die nu niet worden gedaan.

1.10 PlanMER en Omgevingsvisie

De voorzitter geeft het woord aan de heer Van Elswijk (kernteam Omgevingsvisie en projectleider planMER) en de heer Gerritsen (adviseur bij TAUW) voor een ambtelijke toelichting op de MER-procedure in de vorm van een presentatie.

De heer Van Elswijk licht toe dat de planMER geheel digitaal zal zijn. In december 2018 wordt de Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vastgesteld. Begin 2020 zullen de ontwerp Omgevingsvisie en de ontwerp planMER gereed zijn en dan volgt de inspraakprocedure. PS zijn initiatiefnemer van de planMER.

De heer Gerritsen vult aan dat de planMER wordt opgezet met interactieve tools om zo milieueffecten snel inzichtelijk te maken en alternatieven te kunnen verkennen. De huidige milieukwaliteitsprofielen van de provincie worden als uitgangssituatie genomen.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid om vragen te stellen.

De heer Van Muilekom vraagt welke effecten kunnen worden gemeten, of bij bijvoorbeeld het kiezen voor het binnen of buiten stedelijk bouwen van woningen het effect weergegeven kan worden van de leefbaarheid in de kleine kernen en de gezondheidsaspecten. Het is immers de bedoeling om integraal naar plannen te kijken.

De heer Gerritsen licht toe dat de MER mee verandert met de Omgevingswet. Er komen nieuwe leefomgevingsthema's waarvan gezondheidsbevordering er een is. Dit kan gemeten worden aan de hand van de samenstelling van de lucht en het geluid maar ook bijvoorbeeld het stimuleren van fietsnetwerken. Desgevraagd laat hij weten dat effecten op water worden meegenomen.

Mevrouw Broere vraagt hoeveel MER's het gaat betreffen.

De heer Van Elswijk antwoordt dat van al het nieuwe beleid een soort milieueffect bepaald wordt. Uiteindelijk komt er één milieueffectrapport. Het aantal onderdelen is afhankelijk van wat er in het Koersdocument komt te staan.

Mevrouw Koelewijn vraagt of de negen punten uit de presentatie voorzien worden van een planMER.

De heer Van Elswijk licht toe dat bepalend is waarover PS richtinggevende uitspraken gaan doen. Als er nieuw beleid wordt gemaakt over bijvoorbeeld woningopgaven of op een andere manier naar bodemdaling wordt gekeken, dan moet gekeken worden naar de MER op deze gebieden.

Mevrouw Noordenbos vraagt of het alleen milieueffecten betreft.

De klassieke MER betref alleen milieuaspecten. De heer Van Elswijk laat weten dat bij de vernieuwde MER ook andere aspecten meegenomen kunnen worden. Dit geeft een meer evenwichtig overzicht van positieve en negatieve effecten van een beleidsvoornemen.

De heer Gerritsen vult aan dat het nu ook wel een omgevingseffectenrapport (OER) wordt genoemd.

Desgevraagd vult de heer Van Elswijk aan dat ook effecten buiten de provincie gemeten kunnen worden.

Mevrouw Broere vraagt of de MER consequenties heeft voor de al genomen besluiten.

De heer De Heer antwoordt dat het alleen voor nieuwe besluiten geldt.

Hij vraagt of er een maatschappelijke kosten- batenanalyse (MKBA) in zit.

Volgens de heer Gerritsen kan een MKBA geïntegreerd worden. Het geheel wordt dan wel breed.

In de presentatie kwam een aantal scenario's voorbij en mevrouw Koelewijn informeert of het de bedoeling is dat op basis daarvan keuzes gemaakt kunnen worden door PS.

De heer Van Elswijk bevestigt dit.

Mevrouw Van Doesburgh vraagt wat er bedoeld wordt met de twee inspraakmomenten uit de presentatie, of dit politiek getint is of dat inwoners kunnen inspreken.

De heer Van Elswijk antwoordt dat dit inwoners, andere overheden of bijvoorbeeld buurtprovincies kunnen zijn.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat dit het formele traject is. Een dergelijk traject is ook doorlopen voor het vaststellen van de PRS/PRV in 2014.

De voorzitter bedankt de heer Van Elswijk en de heer Gerritsen voor de presentatie en het beantwoorden van de vragen.

2 TER INFORMATIE

2.1 Verslag bijeenkomst Horizon 2050

3 SLUITING

De voorzitter sluit de vergadering.